

Библиотека
Прозна путовања

Наслов оригинала
Bianca Pitzorno
La casa sull'albero

© 1990 Arnoldo Mondadori Editore SpA, Milano
© 2015 Mondadori Libri S.p.A., Milano
© за српски језик Одисеја

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union

Бјанка Пицорно

КУЋИЦА НА ДРВЕТУ

С италијанског превела
Ана Србиновић

Илустровала
Тијана Кнежевић

ОДИСЕЈА
Београд, 2018.

Прва глава

Једно кроз необично дрво

На први поглед је изгледало као било које дрво. Стајало је усред ливаде, на благој косини. Имало је прилично дебело стабло и густу и раскошну крошњу.

Стабло је било прекривено изобразаном смеђом кором, а његово чворновато корење је вирило из земље.

Лишће му је било зелено и густо, али је било тако високо да се није могло разазнати ког је облика. У подножју дрвета налазило се бусење траве, беле раде, каменчићи и, после кише, понека печурка са црвеним шеширићем, баш као на илустрацијама у књигама. На његовим

гранана било је цветова и плодова, лептира, пчела, птичица... Укратко, било је то једно сасвим обично дрво!

Међутим, ако пажљивије погледате, видећете вратанца сакривена у дну, међу чворноватим корењем. Довољно велика вратанца да прођете кроз њих а да се не заглавите (осим ако нисте сувише дебели). Стабло је заправо било шупље, а унутра су се налазиле спиралне степенице које су водиле увис, ка лиснатим гранана. Осим тога, на спољном делу стабла штрчали су патрљци исечених грана, један изнад другог, који су служили као степенице или ослонци ономе ко је желео да се узвере а да не пролази кроз тајна вратанца.

Аглаја је, наравно, више волела те спољне степенице и пењала се хитро као веверица.

Аглаја је имала осам година и живела је на дрвету са својом пријатељицом Бјанком, која је била одрасла особа. Обема је дојадио живот у стану, у великом граду. И тада су се договориле, потражиле прикладно дрво и преселиле се на њега.

На врху стабла, где су се рачвале гране, налазила се платформа од дасака, са оградом, која се са земље није видела јер је била заклоњена густим лишћем. На тој платформи

је постојао и један капак кроз који сте могли спустити уже и довући одоздо било шта, на пример корпу пуну намирница, па чак и клавир, уколико би вам био потребан.

Одатле више није било степеница, већ сте се морали верати с гране на грану. Дрво је било веома високо: није му се назирао крај. Ако бисте га гледали с ливаде, изгледало је као сасвим обично дрво, високо, али не превише. На неком месту његове гране су престајале, а изнад је било само небо.

Међутим, ако бисте се пењали изнутра, не бисте веровали, могли сте се пењати и пењати, све док вас не обузме вртоглавица, јер је ливада, гледана одозго, изгледала бескрајно далеко. Али Бјанка и Аглаја се никада нису узверале до самог врха.

Одлучиле су да саграде кућицу на две дебеле гране, неколико метара изнад платформе, и радиле су читаво лето тестерама и чекићима.

Кућица је на крају предивно испала.

Била је веома пространа, а са ливаде нико није могао ни да наслути да постоји... Није имала коначан план, односно распоред соба није био сталан. Стални су били само под и део крова. Зидови и надстрешнице били су од испреплетаног лишћа и могли су се пре-

мештати по жељи и у зависности од сунца, ветра, врућине, од жеље две станарке да буду заједно или одвојене, потребе да издалека надгледају равницу унаоколо...

Углавном, кад је време било лепо, зидови су стајали смотани у ћошку и кућица је била отворена на све четири стране.

Од намештаја је имала све што може да послужи у свакој кући: ничег превише, ничег премало. Исто је било и с кућним прибором. Била је ту и гомила играчака и књига, а када у кући за њих више није било места, Аглаја их је трачицама качила за оближње гране.

Чак је и Аглајин кревет био окачен за грану која је делимично била изван кућице. Била је то нека врста ескимске колевке, али је истовремено личила и на чауру

свилене бубе, или на извесна скроз затворена гнезда. Изнутра је била постављена крзном, а када је дувао ветар њихала се тамо-вамо.

Бјанка, која се плашила костобоље, а уз то је патила и од морске болести, спавала је у врећи за спавање унутар стабла, у ниши поред спиралних степеница. „Осећам се сигурније кад спавам поред врата“, говорила је. „Ако би којим случајем избио пожар, могла бих одмах да обавестим ватрогасце. А ако би дошли лопови, не бих им дала да се попну.“

Чему је служила кућица, запитаћете се, ако две станарке нису чак ни спавале у њој?

Служила је за примање гостију, за приређивање великих славља, за приказивање представа, за чишћење, за кување. И збиља, имала је прелепу кухињу са много лонаца, тигања, посуда од метала и печене глине.

Била је ту и музичка сала са свим оркестарским инструментима; атеље са свим бојицама, оловкама и великим листовима папира за сликање, па чак и једна стаклена башта. Стаклена башта на дрвету? Дабоме, управо стаклена башта! Штавише, ботаничка лабораторија. Бјанка се зарекла да ће од њиховог дрвета направити мешавину свих познатих воћки. По цео дан је шпартала горе-доле по

дрвету и калемила, и свугде су се могли видети ти смешни повези на гранама засеченим и спојеним с гранчицама различитих врста дрвећа. У почетку су се сви њихови пријатељи смејали и говорили да је то сулуд подухват, али кад су се појавили први плодови, ућутали су и престали да је критикују.

Дрво је првобитно било храст и стога је рађало жиреве. Али је након првог калемљења једна од главних грана постала орах, и тако је Аглаја на јесен могла да скупља свеже орахе са

прозора кућице. Потом је друга грана постала кестен. На већој висини Бјанка је успела

да добије гране с јабукама, са крушкама, са кајсијама, једну малу грану с трешњама, једну са шљивама, а затим и једну с бресквама. Аглаја ју је усрдно молила да направи макар једну гранчицу са дудом и Бјанки је чак и тај калем успео.

Затим се Бјанка одлучила на још ризичнији корак. До тада је калемила воћке из њиховог краја. Сада је желела да покуша са тропским биљкама. После неколико покушаја примиле су јој се урме, банане, кокосови ораси, а затим манго и папаја, ананас, па чак и хлебно дрво.

Сада су имале баш све и више није било неопходно да иду у набавку у продавницу.

Најлепше је било то што нису све воћке рађале у исто време. И стога је у свако доба године на дрвету било и грана у цвату, и голих грана, и грана с младим лишћем и пупољцима, и грана препуних воћки најразличитијих боја...

„Како је лепо наше дрво!“ – уздисала је Аглаја посматрајући га подигнутог носа. Нико, међутим, није имао појма да се међу гранама налази њихова кућица, јер је то била тајна за коју су знали само она, Бјанка и господин Бекарис Бруло.

Зрџџа љава

Необичан сусед

Господин Бекарис Бруло био је незгодан сусед или, боље речено, тежак сустанар. И он је такође становао на дрвету, и није искључено да је ту био знатно пре него што су дошле Бјанка и Аглаја. То, међутим, нико није могао са сигурношћу да потврди.

Дрво је, истини за вољу, у почетку изгледало у потпуности ненастањено. На тајним вранцима није било никакве плочице, па чак ни на капку

на нижој платформи. На гранама које су две пријатељице истражиле није било сталних станара, осим птичјих гнезда.

И тако су њих две безбрижно саградиле своју кућицу, уверене да су једине станарке храста. Живеле су ту два-три месеца када се Прунилда, Бјанкина црна мачка, запутивши се у лов на птице (никада нису успеле да је науче да се понаша као вегетаријанка), узвекрала на једну још неистражену грану.

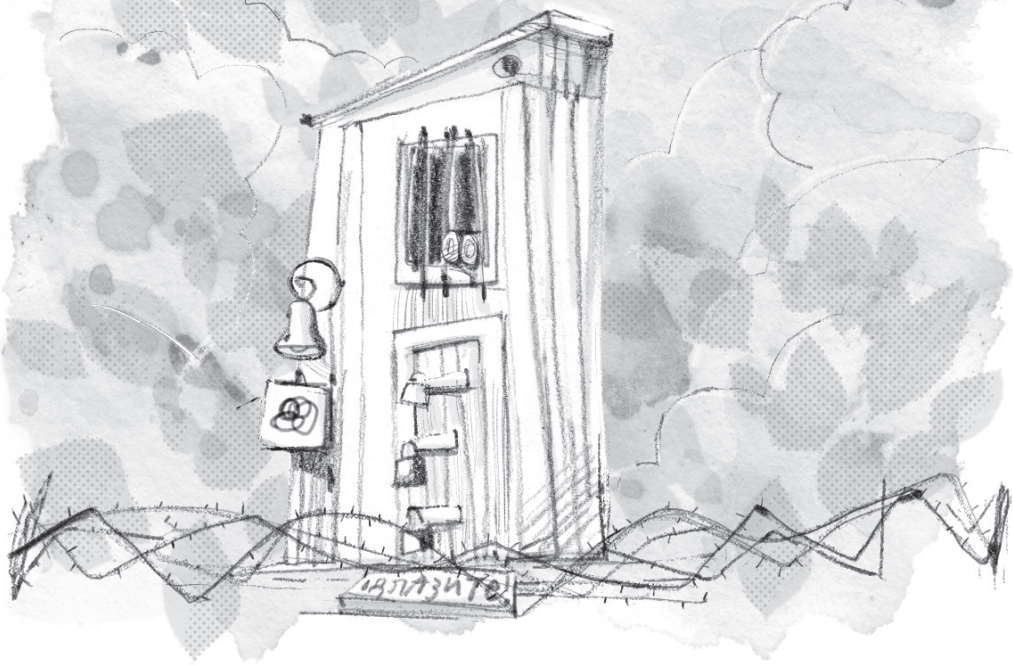
После, наравно, као што се често догађа младим мачкама, није могла да сиђе и почела је да мјауче тражећи помоћ.

Бјанка није била ту и тако је Аглаја морала да се попне да је избави. Вешто се верала, помало изнервирана јер је имала много посла у кући и није била одушевљена тиме што губи време на несташне мачке.

Међутим, када се попела на непознату грану, спазила је некакво уже препуно чворова које је висило одозго. Погледала је нагоре, али крошња је била толико густа да се није могло видети за шта је уже везано.

Тада је Аглаја тутнула Прунилду испод џемпера, прописно је изгрдивши и упозоривши је да се чврсто држи – али без гребања, а затим је почела да се пење уз уже.

Пењала се и пењала, користећи чворове на ужету као степенице, и напослетку стигла до места где се стабло други пут рачвало. Ту се налазила друга платформа, са оградом од трновитог грања, а на средини платформе стајала је нека чудна колиба, висока и уска као чуварева кућица, затворена са свих страна, с мајушним вратима затарабљеним с три катанца, и једним мајушним прозором са решеткама.

Било је очигледно да станар ове куће није гајио велике симпатије према странцима. На отирачу, уместо уобичајеног *Добро дошли*, писало је *Оглазите*. Пушчана цев вирила је између прозорских решетака, а поред звонцета стајало је претеће упозорење:

КРВОЛОЦАН ПАС БЕЖИТЕ!

(ДОК ЈОШ ИМАТЕ ВРЕМЕНА)

„Пас на дрвету?“ – запитала се Аглаја зачуђено. „Како се само попео?“

„Мијау!“ – огласила се Прунилда, уплашено фркнувши и заривши нокте у Аглајино раме. Аглаја ју је ћушнула да би је ућуткала.

Из забарикадиране куће није допирао ниједан знак живота. Није било шумова, кухињских мириса, кретњи, светла... Али унутра је сигурно било некога. Аглаја је јасно осећала да је однекуд посматрају два непријатељска ока. Од тог погледа ју је готово сврбела кожа.

Тада је изгубила стрпљење. Ко год био, како се тај незнанац усуђивао да се настани на њиховом дрвету и да је тако уходи?

„Баш ме брига за твоју пушку и твоје катанце!“ – повикала је што је гласније могла и шутнула ногом у затарабљена врата. „Излази напоље, кукавице једна! Шта тражиш на нашем дрвету?“

„Ма шта ми рече!“ – закрештао је неки глас из унутрашњости куће. „Вашем дрвету? Шта ви, напротив, тражите на мом храсту?“

Врата су се с треском отворила и на прагу се појавио старчић у тамносивој јакни наоружан праћком.

Аглаја му је показала песнице: „Дрво је наше, и зато хајде лепо спакуј кофере и одлази!“

„Ах, ваше? Већ неко време посматрам како шпартате по дрвету и питам се докле ћу морати да трпим ваш безобразлук. Имај на уму, лепојко, да ја на овом дрвету станујем више од сто година, и да никада нисам трпео уљезе на својим гранама!“

„Бууу! Сто година! Причај ти то неком другом!“ – одговорила је Аглаја. „Како кад немаш ни осамдесет... А осим тога, сигурна сам да си дошао после нас. Кад смо се први пут попеле на дрво, нико није живео на њему.“

„Лажљивице! Нисте се ни потрудиле да проверите да ли на њему већ има станара! Ви сте обичне окупаторке, ето шта сте! Незаконите станарке! Сместа одлазите! Спакујте се и идите! Дрво је моје!“

„Није, него је наше!“

„Није, моје је!“

Свађа је тако могла да се настави унедоглед. Али Алгају је издало стрпљење па је шчепала старца за браду и продрмусала га. Овај је изгубио равнотежу и пао с гране. На сву срећу, Аглаја га је чврсто држала за браду и повукла га нагоре, подсмевајући му се што није у стању чак ни да стоји.

Тада је старац покушао да јој гурне прсте у очи и истовремено ју је шутнуо у цеваницу. Аглаја га је зграбила око струка и оборила на платформу од дасака. Почели су да се рву, котрљајући се као у каубојским филмовима, док је Прунилда, испод Аглајиног цем-

пера, примала ударце и од једног и од другог и очајнички мјаукала покушавајући да се измигољи.

Двоје завађених су се, у неком тренутку, обрели на ивици платформе и скотрљали се доле. Падајући с гране на грану (док се Прунилда грчевито држала ноктима за Аглајину мајицу), на крају су завршили на веранди куће две пријатељице, где је седела Бјанка која је неког непознатог пса учила да свира флауту.

Пас је имао чинију чорбе испред себе и салвету везану око врата. Сваки пут када би одсвирао две тачне ноте на флаути, Бјанка би му дала кашику чорбе. Очигледно да пас није претерано лепо свирао, али је за једног почетника свирао и више него пристојно.

„Мијау!“ – очајнички се огласила Прунилда, стругнувши испод Аглајиног џемпера и узверавши се брже-боље на једну вишу грану.

Двоје завађених су се, и даље испреплетаних удова, откотрљали до чиније са чорбом и просули сав њен садржај по поду. Пас је почео љутито да лаје. Бјанка је устала с рукама на боковима: „Какво је то понашање!“ – рекла је. „Збунили сте га, јадника. Тих нота нема у партитури.“

Тада је старац, с ког се цедила чорба, пустио Аглају и устремио се на пса: „Несрећнице!“ – урлао је. „Ето како ми чуваш кућу! Ето како је браниш од злонамерника! Продао си се за чинију чорбе. Издајнице!“

„Ах, ви сте газда овог пса? Баш лепо!“ – узвикнула је Бјанка, а затим га је зграбила за оковратник и подигла га са земље. „Мислим да ћу вас пријавити удружењу

за заштиту животиња због злостављања и неухрањености.“

Старац је млатарао ногама у ваздуху покушавајући да шутне Бјанку, али она га је окачила за оковратник о грану и почела да га пропитује. Испоставило се да се сироти гладни пас у подне појавио у кухињи да искамчи нешто хране и Бјанка је то искористила да га, док једе, научи да свира флауту, будући да је Прунилда то увек одлучно одбијала: мачке имају независан карактер.

То је био онај „крволочан пас“ са упозорења, којег је његов газда држао на дијети мислећи да ће, у недостатку хране, прождрати све улезе. Сада се, међутим, пас бацио на њега, разјапљених чељусти.

„Упомоћ!“ – зацвилео је старац ритајући се у ваздуху, изненада упреподобљен. Али пас га је само излизао својим великим језиком и за трен ока посркао сву чорбу која се просула по њему.

Да би смирила духове, Бјанка је на-
праситог старца позвала на чај,
и тако су, за столом пре-
пуним бисквита, поку-
шали да склопе мир.
Аглаја је приметила
да Прунилда, с гране
изнад, забринуто гле-
да у пса, не усуђујући
се да приђе.

„Шта ти мислиш, да
ћу опет да се пентрам да бих те дохватила?!“ –
рекла јој је. „Можеш слободно да сиђеш. Пас
је добар и неће ти ништа.“

Пас се звао Амадеус и збиља је био предо-
бар. Када је Прунилда сишла и опрезно села
у Бјанкино крило, поњушио ју је од главе до

пете, пријатељски је лизнуо и вратио се да седне поред флауте.

„Шта сам ти рекла?“ – упитала је Аглаја.
„Пас је мање крволочан од газде. Али и њега ћемо припитомити.“

Трета глава

Сустанарски проблеми

Волели бисмо да у овом часу можемо да кажемо како су две пријатељице склопиле мир са набуситим старчићем, али то се, нажалост, није догодило.

Звао се Бекарис Бруло, Б. Б. за његове пријатеље и савезнике. Тврдио је да одувек живи на дрвету и није било начина да се провери да ли говори истину или лаже.

„Ионако је свеједно“, закључила је Бјанка након што је спровела детаљну истрагу. „Толики је лажов да чак и кад би признао да је дошао после нас, заувек би остала сумња да је и то лаж.“

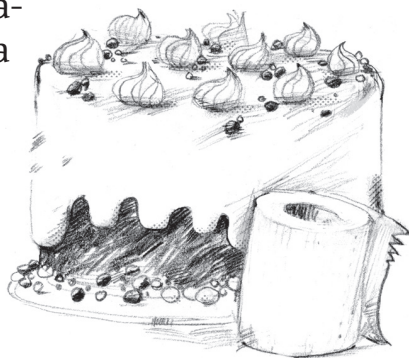
Будући да нико није био спреман да се одсе-ли са дрвета, склопили су уговор о суживоту, или боље речено, о сустанарству. Обећали су да једни другима неће бити на сметњи, да ће заједно поправљати евентуалне штете на др-вету и да неће правити буку после једанаест сати увече. Након тога је господин Б. Б. ставио поводац псу и вратио се кући, на велико Пру-нилдино олакшање: Прунилда је, наиме, све време страховала да ће морати да дели љубав две пријатељице с тим уљезом Амадеусом.

Од тог дана њихови односи су били пристој-ни, премда никад претерано љубазни. Госпо-дин Бекарис Бруло би с времена на време при-пуцао према крову Аглајине кућице, а после би рекао да је лоше нациљао. Аглаја би с времена на време бацила ђубре на горњу платформу, а после би рекла да није добро прорачунала замах, или би као случајно сустанару нагазила на ногу или га повукла за браду.

Повремено би се потукли, али нико од њих двоје никада није завршио у болници. Бјанка се држала подаље од сукоба, али је једном за рођендан господину Бекарису Брулу поклони-ла торту с леком за чишћење црева. Господин Бекарис Бруло је, међутим, био толика шкрти-ца да је патио од сталног затвора, те му лек за

чишћење није уопште нашкодио. Штавише, торта му се изузетно допала и стално их је молио да му поклоне још једну.

Био је то непојмљиво безобразан старчић. Живео је у уверењу да има право да захтева

да га други поштују, иако ништа није чинио да то поштовање заслужи. Био је сасвим бескористан сустанар. За почетак, непрекидно се жалио на калеме на које је Бјанка била толико поносна.

„Каква је то папазјанија!“ – грактао је. „Увек сам мрзео мешање стилова! Храст је поносито дрво. Његово лишће служи као венац песницима и јунацима. А ова глупача је успела да га упропасти папајама! Фуј, папаје!“ – Међутим, први би побрао воћке чим би сазреле.

Бунио се јер га нико није питао.

„Као сустанар имам право да дам свој глас за сваку новину или бољитак“, непрекидно је говорио.

У овом случају се, по његовом мишљењу, радило о „горитку“, и да су га питали, никада им не би дао дозволу.

Бјанка га је пуштала да гракће и настављала са својим експериментима, све док једног дана, сита његовог негодовања, није у близини старчеве куће накалемила гранчицу биљке месождерке.

Замислите страх господина Бекариса Брула кад је једног дана изашао из куће и док је журно закључавао све браве и стављао катанце, осетио да га је неко грицнуо за руку, а на платформи није било никога!

„Сигурно ми се причинило“, помислио је и наставио да послује око врата. Али биљка је опет испружила гранчицу и грицнула га за уво.

„Упомоћ, на оружје! Невидљиви непријатељ!“ – почео је да урла старац, престрављено поскочивши уназад.

Верни Амадеус је дотрчао лајући: научио је да се креће по дрвету попут веверице. А пошто је био паметан пас, одмах је схватио шта се дешава. Испречио се између газде и месождерке и почео громогласно да лаје. Тада је и Бекарис Бруло схватио да му не прети никаква опасност, премда је остао да стоји подаље од биљке, и почео је да чешља своју дугу браду како би прикрио збуњеност.

У наредним данима је много размишљао како да реши ову ситуацију.

Није долазило у обзир да потражи помоћ од Бјанке: није желео да јој пружи то задовољство да призна свој страх. Лош мање је желео да се приближи биљци како би је посекао. Одустао је такође и од тога да употреби неко средство против корова, плашећи се да не затрује цело дрво, а није хтео да ризикује да остане без крoва над главом.

На крају је одлучио да припитоми биљку месождерку, као што би припитомио дивљу животињу. Победивши шкртост, почео је свакога дана да јој доноси бифтек, а пошто је биљка у основи имала добру нарав, убрзо је успео с њом да се спријатељи.

А уосталом, у почетку га је грицнула само из шале. Није имала намеру да га поједе. Била је месождерка, истина, али не и људождерка! Да је живела сама, задовољила би се мушицама и другим инсектима, али пошто је ту био Бекарис Бруло, навикла се на свој свакодневни бифтек и убрзо је постала лепа и снажна.

Старац је почео према њој да се опходи као према домаћој животињи о којој се ваља старати, и чак јој је наденуо име. Смешно је што

људи биљкама које држе у кући обично не дају имена али их дају животињама. Да ли је то зато што животиња једе, или зато што се одазива кад је позовеш? Никада нисам чула да се нека црвена рибица одазвала, а ипак, Аглајина црвена рибица звала се Синг Синг. Биљка месождерка је, међутим, јела и одговарала њишући гранама, и тако ју је господин Бекарис Бруло назвао Нина.

Убрзо ју је толико заволео да је Амадеус постао љубоморан. Једне ноћи је сироти запостављени пас спаковао оних неколико стварчица које је поседовао: изгрижени поводац, гумену кост, пробушену лоптицу, и отишао да затражи уточиште код Бјанке и Аглаје.

Сутрадан су морале добро да се помуче да би смириле господина Бекариса Брула, док је он пак морао да се помири са чињеницом да је псу драже да живи с његовим сустанаркама. А кад се све узме у обзир, и њему је то било драже: биљка месождерка, његова Нина, била је љубимац који му је много више одговарао.

Једино мачка Прунилда није била претерано срећна због оваквог решења. Али кога је било брига за мишљење једне мачке која се по цео дан само смуцала унаоколо гледајући своја посла?